

K ü l ö n f é l é k .

Richmond Anna. E nevet tisztelettel vegye ajkára valláskö-zönségünk minden tagja s a nevelés ügyének minden igaz barátja. Egy amériikai unitárius hölgy neve ez, ki közelebbről 5000 dollár, a mi pénzünk szerint 10,000 frt alapítványt tett le egymaga kolozsvári fő-iskolánknál egy új tanári szék felállítására, oly módon, hogy ez ösz-szeget egy amériikai bankba letéve, onnan 10 évig évenként elküldenek az irt célra 5—500 dollárt. A tanár béállítására egyházi tanácsunk-ra van bizva Paget János atyánkfíával egyetértőleg. Ez alapítványt él-vező tanárnak kötelessége leend a nemes alapítónöt évnegyedenként ér-tesíteni egyházunk főbb mozzanatairól.

Valóban mély tisztelettel kell meghajolnunk az áldozatkészségnek és buzgóságnak e nagyszerű és bámulásra méltó nyilatkozata előtt! Egy hölgy, ki csak hallomásból értesül egyházi és iskolai viszonyaink-ról, kit az unitárius nevezeten és az úgyszereteten kívül semmi más érdek nem köt hozzánk, 10,000 frtot adományoz nevelési céljainkra. S mi azt hisszük, hogy mikor egy pár forintot áldozunk saját cél-jainkra: már nagy áldozatot teszünk. Való, hogy a mi vagyoni állásunk nem állja ki a versenyt amériikai hitrokonink vagyoni állásával; de vall-juk meg őszintén, hogy lelkesültségünkkel és buzgóságunkkal se. Kö-zöttünk is vannak, a kik — öszszeget nem mondunk — bizonyára töb-bet tehetnének és áldozhatnának, mint a menyinyit tesznek és áldoznak, s fájdalom, vannak, a kik hidegen visszautasítanak minden ez irányban intézett felhívást vagy éppen kérést. Bizony, bizony méltó okunk volna elpirulni — de nem; e nemes áldozat ne hangoljon le, hanem emel-jen fel; emeljen fel a lelkesültségnek s vallásunk iránti buzgóságnak azon magaslátára, honnan egyedül mondhatunk méltó köszönetet a ne-mes lelkü hölgynek, kit hogy az Isten hosszasan éltessen és áldjon meg — legyen szabad 60.000 unitárius nevében kívánnunk.

Amériikai barátaink általában oly meleg rokonszenvet és érdekeltséget tanusítanak egyházunk iránt, a minőt csak azon mély val-lásos lelkületből, emelkedett gondolkozásmódból és nagy miveltségből lehet kimagyarázni, a minővel ők bírnak. Érdekesnek tartjuk az álta-lok főiskolánknál felállítani célzott Channing és Pristley nevet viselő két tanári székre tett adakozásokat, a melyek eddig tudomásunkra ju-tottak, t. olvasóinknak bemutatni:

Tiszt. Dr. Morison ur, a minket meglátogatott Morison R. S. ur édes atyja saját egyházában, Miltonban, gyűjtött . . .	562	dollárt,
Henningway aszszony	100	"
Henningway kisaszszony	20	"
Stephen Jacksonné aszszony	10	"
Fretwell János és Hale E. urak Saratogában prédikálván, ez alkalommal gyűjtöttek	465	20 "
Weeden B. Vilmos ur Providenceben adott	50	— "
Richmond Vilmos ur	510	— "
Jewett Vilmos ur Staten Islandban	25	— "
Williams E. János ur New-Yorkban	25	— "
Fretwell J. ur prédikációja New-Yorkban jövedelmezett	8	— "
Fretwell J. ur a Salémi északi egyházban	251	— "
Fretwell J. ur a Salémi keleti egyházban	6	— "
Fretwell J. ur providencei prédikálásának és a syracu- sei gyűjtésnek eredménye	200	— "
Az amerikai unitárius társulat gyűjtött	132	20 "
Fretwell János ur prédikálásának eredménye Newporton	32	— "

Az eddigi gyűjtés eredménye összesen 2396. 40 dollár, vagyis 4792 frt a mi pénzünk szerint. Lám mennyire tudnak lelkesülni barátaink és hitrokonink az atlanti tengeren túl, tőlök geographiailag távol lakó hitfeleik ügyéért! Szolgáljon e nemes példa buzdításul nekünk arra nézve, hogy mi, a kik ügyeinket közelebről ismerjük, s szükségünket elevenebben érezzük, áldozatkészségünkben meg ne lankadjunk; sőt miként az evangelium mondja, többről többre törekedjünk.

Még egy Amerikából. Bostoni lelkész t. Hale E. ur, ki a budapesti értekezleten 1873-ban jelen volt, óhaját fejezte ki az iránt, hogy gyülekezete örömmel venne bármily csekély emléket a legrégebb unitárius gyülekezettől, jelesen a kolozsvári anyaekkléziától. A kolozsvári ekklézia a legnagyobb készséggel sietett teljesíteni ez óhajt s urasztali készletei közül egy aranyozott ezüst tányért küldött el, melyen a következő körülírás volt: „Az egy igaz Istennek és az eő fiának, az Ur Jézus Krisztusnak tisztességire. Anno Domini 1687.“ A bostoni unitárius egyház ez emléket a következő levéllel köszönte meg:

Boston, Mass. dec. 1. 1874.

A kolozsvári unitárius egyház bizottmányának
Keresztény barátaink!

Nehéz dolog nekünk kifejezni a mi örömnünket, a melyet önök az általunk képviselt bostoni déli congregationalis egyháznak, a hozzánk

küldött ajándék által szerezték. Mi ez által mintegy láthatólag egye-
sitve vagyunk isteni tiszteletünk legmagasztosbjaiban történetünk martyr
egyházaival. S valahányszor uri vacsorával élünk és az ő (Jézus) meg-
hagyása következtében a kenyeret megtörjük, mindig reá emlékezünk
azokra, a kiknek arczait bár nem láttuk, de a kik mégis egyik velünk
hitben, reményben és szeretetben.

A mi lelkészünknek Magyarhonban való látogatása, a vendégsze-
retet, melyet önök Morrison, Fretwell és más testvéreink irányában ta-
nusítottak, az önök lelkészeinek szavai és a Kriza püspök szavai, a
kit mindnyájan tisztelni tanultunk, nagyon közel hozzák a mi sziveink-
hez és emlékeinkhez az erdélyi unitária ekkleziákat. Az önök egyhá-
zával pedig most már sokkal összébb fűzött minket az a nemes érzés,
a mely önöket e nagylelkű és szép ajándék adására sugalmazta.

Az Istennek békéje, a mely minden értelmet áthat, a mi Urunk
Jézus Krisztusnak szeretete és az igazság szent lelke legyen és egye-
süljön velünk mindenha.

Aláírva: Hale E. Edward, lelkész. Palfrey Vilmos, deaconus.
Sampson H. O., pénztárnok, Hamilton Alonzó, Wales C. Ta-
más, Bean H. Aaron, Kidder H. P., Hood G. Károly, Em-
mons L. János, Sweetser János, Howell Reed Vilmos, az
egyház bizottmánya.

Tanári nyugdíj-alapunk, melyről előbbi füzetünkben meg-
emlékeztünk, m. kir. főmérnök T. Székely János urban találta meg
első pártfogóját. Nevezett főmérnök ur, ugyanis, vallásközönségünknek a
mult évben történt építkezései körül tett megbecsülhetetlen fáradozásai-
ért az egyh. tanács által megszavazott tiszteletdíjából 100 frtot o. é. az
említett tanári nyugdíj-alapra vissza adományozott. Fogadja a nemes
adományozó legmelegebb köszönetét a szerkesztőségnek, melyet, hiszszük,
magáévá tesz egész tanári testületünk.

Gyémánt-menyegző. Ritka és érdekes ünnepély folyt le f.
évi febr. 9-én Laborfalván. Laborfalvi id. Berde Mózes és neje Már-
kos Terézia ülték meg 60 éves házassági szövetségök alkalmából
gyémánt lakadalmukat, rokonaik és tisztelőik, barátaik és egyetlen fiok
ifj. Berde Mózes, Háromszéknek a mozgalmas 48-ki években hirneves
kormánybiztosa, a közelebbi időkben is huzamos ideig országgyűlési
képviselője és volt miniszteri osztálytanácsos jelenlétében. Hatvan év!
majdnem egy egész emberi élet. Igazán az ur választottjainak kell azok-
nak lenni, a kiknek részökbe az a szerencse jut, hogy boldog házassá-
gi szövetségben tölthetnek el 60 évet!

A gyémánt menyegző, mint szokás, egyházi ünnepélyvel folyt le, helybeli lelkész Kis Sándor tartván a tisztas agg pár házánál alkalomszerű beszédet és imát. A beszédből a következő adatok jutottak tudomásunkra. Laborfalvi id. Berde Mózes született 1790-ben. Az I. Napoleon elleni hadjáratokban 18 éves korától kezdve részt vett. 1815-ben özszevzelt szeretett nejével Márkos Teréziával; de ezután még 25 évig maradt katonai kötelezettség alatt. Ezután 9 évig néhány székely község bodzai havasi erdő birtokainak biztosa volt. A 48-ki szabadságharcz ismét elszólitá a férjet és apát — mint minden jó honfit — családi tüzhelyétől, melyben mint élelmezési biztos hadnagyi ranggal szerepelt. A vészes napok lezajlása után mind e napig állandóul családja és saját sorsának szentelé magát, miközben huzamos ideig volt Háromszék esküdtszékének albirája.

Ezek mellett mi ugy ismerjük a tiszteletreméltó agg párt, mint a laborfalvi unitárius egyházközség legbuzgóbb és áldozatrakész tagjait s általában a népnevelés leghivebb barátait. E célra háromszéki egyházközségeink mindenikében alapítványaik vannak. Mi tiszta szivből óhajtjuk s kérjük a mindenhatót, hogy tegye a gyémánt menyegzőt hálás érzések között megült tisztas házaspár késő vénségét még hosszasan áldottá.

Rédiger Géza, h. ujfalvi lelkészársunk egy kötet költeményt adott ki. Örömmel jegyezzük fel a szellemi munkálkodásban gyönyörködő ifju léleknek e nyilatkozatát, annál is inkább, mert ifju lelkészársunk költeményein a jó akarat mellett a tehetség is meglátszik. Nehány költeményét sikerültnek lehet mondani s mi azt hisszük, hogy műve érdeme szerint lesz méltatva.

Székely tanügy czim alatt Málík József szerkesztése mellett Sepszi Sz. Györgyön april közepén egy nevelés-oktatásügyi szakközlöny indul meg. Ajánljuk a szakkérfiak figyelmébe és pártolásába e hasznos vállalatot.

Olvasóinknak. Az egyházi mozgalmak czimü rovat helyén t. olvasóink e rovat vezetőjének necrologját találják; mert nem szükség mondanunk, hogy az egyházi mozgalmak írója a Keresztény Magvetőben Chr. Kr. jegyek alatt elhunyt derék püspökünk Kriza János volt. Ki ne ismert volna rá a gyakorlott tollra az elmés ötletekről, finom élczekekről, melyek e czikkeket jellemezték? Szántsándékkal mellőztünk hát ez alkalommal füzetünkéből minden egyházi mozgalmat, meggyászolandó ezzel is kipótolhatatlan nagy halottunkat.

